

Dr. Mátray Árpád

MACSKA- BAJOK

**Az állatorvos
gyakorlati
tanácsai**

 SPRING MED KIADÓ

Dr. Mátray Árpád

MACSKA- BAJOK

**Az állatorvos
gyakorlati
tanácsai**

Dr. Mátray Árpád

MACSKA- BAJOK

**Az állatorvos
gyakorlati
tanácsai**

SPRING MED **KIADÓ**

© Dr. Mátray Árpád, 2019, 2022

© SpringMed Kiadó, 2019, 2022

Dr. Mátray Árpád

MACSKABAJOK – Az állatorvos gyakorlati tanácsai

E könyv szövege, ábraanyaga és mindenféle tartozéka szerzői jogi oltalom és a kizárólagos kiadói felhasználási jog védelme alatt áll. Csak a szerzői jog tulajdonosának és a könyv kiadójának előzetes írásbeli engedélye alapján jogszerű a mű egészének vagy bármely részének felhasználása, illetve többszörözése akár mechanikai, akár fotó-, akár elektronikus úton. Ezen engedélyek hiányában mind a másolatkészítés, mind a sugárzás vagy vezeték útján a nyilvánossághoz való közvetítés, mind a digitalizált formában való tárolás, mind a számítógépes hálózaton átvitt mű anyagi formában való megjelenítése jogszerűtlen.

ISBN 978-615-6337-21-4

SpringMed Kiadó Kft.

1519 Budapest, Pf. 314

info@springmed.hu

www.springmed.hu

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. Böszörményi Nagy Klára

Borító: Németh János

Tördelés és tipográfia: Németh János

Terjesztés: Végh Rita

TARTALOMJEGYZÉK

A szerző előszava	11
Bevezetés	13
I. Élősködők	
1. A babeziózisról	17
2. A bolhairségről	18
A bolhanyakörvről	19
A bolhák ellen nyakörvvel vagy mással?	20
Kölyökmacsák bolha elleni kezelése	21
3. A féreghajtsárról	22
4. A rühösség veszélyei és felszámolása	23
A fülrühösségről	24
5. A kullancscsípésről	26
Kullancscsípés okozta helyi elváltozások	27
Fehér váladékú kullancs?	28
A kullancsirtásról	28
6. Pergó fityeg a macska nyakán?	30
7. Szúnyogirtás természetesen?	31
II. Emésztőszervek	
1. Mitől lehet bűdös a macskám szája?	35
2. A fogápolásról	36
Az altatásban végzett fogkő-eltávolítás veszélyei	37
3. Megnyúlt fogú macskák	38
4. A folyamatos nyáladzás okai	39
Időszakos nyálcsurgás okai	40
5. Nyelvnyújtogató macskák	42
6. Ínygyulladás	43
7. Szájgyulladásos macska	44
8. Ha hány a macska	45
9. Hasmenéses macskák	46

Idős cica hasmenéses	47
10. Régóta véres a macska ürüléke	49
11. Változó minőségű bélsár a cicáknál	50
12. Régóta tartó emésztési probléma ... euthanázia?	51
13. Elkóborolt hasmenéses macska utókezelése	53
14. Végbélelőésés	54
15. A leandermérgezésről	55
16. Kandúrok gyenge kondíciója	56

III. Etetés, táplálás

1. Macskaetetés egyoldalúan, vagy változatosan?	59
2. A száraz táp valóban elhullást okozhat?	60
3. A D-vitaminról	61
4. Étvágytalan macska	62
5. Meddig élhet az éhező macska?	63
6. Szezonális étvágytalanság	64
7. Jó étvágyú macska	65
A perverz étvágyról	65
Zöldségvédő macska	68
8. Kalciumhiányos macska	70
Miért nem itatható a macskával tej?	71
9. Sertéshúst csak hőkezelés után!	73
10. Kérdések egy maine coon macskáról	74
11. Kérdések egy sziámi macskáról	75

IV. Érzékszervek

1. Könnyezik a macska	79
2. Öregkori hallás- és látászavarok	81
A szürkehályog	82
Teendő a megvakult macskával	83
3. Daganat a fülkagylón	85

V. Fertőző betegségek

1. Ha influenzás a gazda	89
2. Kölyökmacska náthás	90

3. Orrvadásék és homeopátiás szer	91
4. Szájgyulladásos macska	92
5. Vírusfertőzöttség megállapítása nyálvizsgálattal?	93
6. A calicivírus fertőzésről	94
7. A „macska-AIDS”-ről	95
8. A macskák fertőző hashártyagyulladása – FIP	96
9. A macskaleukózisról	97
10. A macskák vakcinázásáról	98
11. Tüsszögős macska vakcinázása	100

VI. Hormonzavaros állapotok és idegrendszeri betegségek

1. A cukorbetegségről	103
2. Hormonális fogamzásgátlásról	104
3. A pajzsmirigy túlműködéséről	104
4. Az epilepsziáról	106
Epilepszia és védőoltás	107

VII. Kültakaró

1. A szőrhullásokról	111
A maine coon farokszőre kihullhat	115
2. Befogadott cica szőrproblémákkal	116
3. Időszakos szőrtépkedés	117
4. Növelhető-e a macska szőrének hossza?	118
5. Szőrnövekedési probléma, ivartalanítás után	119
6. Őszüléssel járó szőrkopás	120
7. Szőrcomósodás, filcesedés	121
8. Gombás elváltozások	122
9. Rosacea és a macskák	124

VIII. Légzőszervek

1. Megfázott a macska	127
Ha nem javul a beteg?	128
Ha influenzás a gazda	129
Kölyökmacska náthás	130
2. Örökölhető-e a köhögés?	132

- 3. Orrvadásék és homeopátiás szer 133
- Tüsszögős macska vakcinázása 134

IX. Mozgásszervek és sebek, sérülések

- 1. A körömvágásról 137
- 2. A végtag-amputációról 138
- 3. Száraz, pörkös sebek kezelése 139
- 4. Felszakadt seb ismételt műtéte 140
- 5. Lábszárfekély és más, nehezen gyógyuló sebek 141
- 6. Tályogkezelés homeopátiásan 142
- 7. Üszkösödő fülkagyló 143

X. Szaporítószervek

- 1. A fogamzásgátlásról 147
- 2. A macskaszereindről 148
- 3. Az „ál” állatszeretetről 149
- 4. Folyamatosan ivarzó nősténymacska 150
- 5. Ivartalanított macska tüzel 151
- 6. Kandúrok ivartalanítása 153
- 7. Mikor ivartalaníttassuk a kandúrokat? 154
- 8. Műtét és elpusztulás 155

XI. Tartás és gondozás

- 1. Meddig élnek a macskák? 161
- 2. Macska az utcai forgalomban 162
- 3. A temetői macskákról 163
- 4. Macskák távoltage 164
- 5. Túlzottan elszaporodtak a macskák 166
- 6. Félénk, vad macskák befogása állatorvosi kezeléshez 167
- 7. Menhely, vagy ivartalanítás? 168
- 8. A macskatartás állatkínzás? 169
- 9. Az extenzív macskatartásról 170
- 10. A macskák zárt tartásáról 171
- 11. Macskatanya a pincében 172
- 12. Nappal kint, éjjel bent? 173

13. Talált macskát a többiek közé, de hogyan?	174
14. Kóbor cica befogadása	175
15. Macskák beszoktatása új helyükre	176
16. Szállításkor nyugtatót?	178
17. A fürdetésről	179
18. Vakarózik a macskám	181
19. A „főlöslegessé vált” macska	182
20. Az árván maradt kölyökmacskák	183
21. Kölyökmacskák téli tartása, ivartalanítása	184

XII. Viselkedés

1. Elvadult macskák befogása	189
2. Idős macskák beszoktatása	190
3. Két dudás egy csárdában	192
4. Rangsorháború az új jövevénnel	194
5. A bizalmatlan, félős cica	195
6. A túlzottan ragaszkodó cica	197
7. Az agresszív cica	198
8. A macska kínozza áldozatait?	200
9. Éjjel aktív szobacica... ..	202
10. Neveletlen macskák	203
11. A farokkergetésről	205
12. A szopási ösztönről	208
13. „Dagasztás” és dorombolás	209
14. Miért nyalakszik a macskám?	210
15. Örömeiben „elpislantja” magát	211
16. Gyászol a macskám?	212
17. Öreg a macskám, de nagyon	213
18. Ha a macska rázza a fejét	214
19. Ha bágyadt, kedvetlen a cica	215
20. Házi veszélyek	216
21. A macska vécére szoktatása	217
22. Erre az ivartalanítás sem megoldás	219
23. „Bérmegbetegség” az állatoknál	220

XIII. Vizeletkiválasztás

1. Macskák és az időjárás	225
2. Nehezített vizelés, véres vizelet	226
3. Sokat iszik és sokat vizez a macskám	229
4. Vizelet-visszatartási zavar	230
5. Ismeretlen oktanú hólyaggyulladás (FIC)	231

XIV. Egyéb

1. Hány évig élnek a macskák átlagosan?	235
2. Fiú cica... lány cica? (Egy kis nyelvészkedés)	237
3. A dorombolásról	238
4. Álmodnak-e a macskák?	240
5. A szomszéd kutyái és a macskák	241
6. Elfogható-e a kertembe beszökött, idegen macska?	242
7. Ismeretlen cicát be lehet-e engedni a lakásba?	243
8. Kóbor macskák, menhelyek, megoldások	244
9. Külföldre utazás cicával, kutyával	245
10. A macskaajtó sem ad biztonságot	246
11. Macskaürüléktől lehet-e betegséget kapni?	247
12. A macskaszőr-allergiáról	249
13. Társállataink „népbetegsége” az allergia	250
14. Megváltozott a macskám hangja	251
15. Rágcsálóiirtó szer okozta mérgezés	252
16. A hullamerevségről	253
17. Alternatív gyógyszerek az állatgyógyászatban	254
18. Ha elégedetlen az állatorvos munkájával	258
19. Állatgyógyszer embernek? ... Tilos!	259

Függelék

Amit a homeopátiás szerekről tudni kell	263
Ajánlott irodalom	270

2007májusában a reggeli rádióműsorok felelős szerkesztője felhívott, és elmondta, hogy a Kossuth Rádióban most tervezik a műsorok korszerűsítését, melynek során az eddigi tizenöt perces „Falurádió” helyett egy terjedelmesebb, átfogóbb vidékmagazint kívánnak indítani Hajnal-Táj címmel. Ebben az egyórányi időtartamban az állategészségügynek is szánnak néhány percet. Lenne-e kedvem a hallgatók kérdéseire válaszolni? – kérdezte.

A részletekről nem volt szó, de miután egyéb témákban, mint alternatív gyógyászat, homeopátiás állatorvoslás, könyvajánló stb. már több ízben is megnyilatkoztam a rádióban, tévében, azt hittem, tudom, hogy mire vállalkozom. Ezért aztán nem sokáig gondolkodtam, igent mondtam.

Június 4-én kissé mégis megilletődötten léptem be a Magyar Rádió Bródy Sándor utcai vaskos tölgyfakapuján. Akkor kezdett tudatosulni bennem, hogy most nem valamilyen rendezvény vagy szakmai kérdés kapcsán történő egyszeri nyilatkozatról, hanem esetleg több héten keresztül tartó rendszeres munkáról lesz szó. Arra azonban gondolni sem mertem, hogy tíz év elteltével, közel háromezer (!) hallgatói kérdés után, még mindig töretlen lendülettel és változatlan számban fognak érkezni hozzám az újabb és újabb, érdekesebbnél érdekesebb, sokszor nem könnyen megválaszolható kérdések.

Természetesen az első adásokhoz még nem érkezhettek hallgatói kérdések, ezért az egyik nagy tapasztalattal rendelkező szerkesztő riporter tette fel az első kérdéseket, amelyeket ott, a szerkesztői szobában, a mikrofon másik oldalán rögtönzött, s amelyek egyúttal mintául is szolgálhattak a műsor későbbi adásaiban kérdező hallgatók számára.

A technikusoktól kaptam egy internetes kódot, amelynek segítségével attól kezdve otthon is le tudtam hallgatni számítógéppel a rádiós üzenetrögzítőmre telefonon érkező kérdéseket, azután szépen hazamentem és vártam... és jöttek, és kérdeztek, és kérdeznek, folyton, azóta is...

Szinte észrevétlenül rádiós lettem! Rádiós állatorvos!

vissza a Tartalomjegyzékhez

Különleges érzés... Nem is az, hogy az állatok gazdáinak a kérdéseire válaszlok, hiszen ezt már így csinálom a rendelőmben, közel ötven éve. A különleges érzést az a tudat kölcsönzi, hogy ezt a választ, ott és akkor, a kora reggeli órákban, a gazdák százezrei, hallgatók milliói – közöttük nagy tapasztalattal rendelkező állatorvosok, mezőgazdasági szakemberek is – hallgatják, és magukban, talán tudat alatt, de véleményezik is. Véleményezik azzal, hogy megfogadják vagy elvetik, egyetértenek vele, vagy igazolva látják önmaguk eddigi gyakorlatát, és talán megnyugszanak, amiért a véleményük egyezik az enyémmel. Ezért ez nemcsak érdekes, de rendkívül felelősségteljes munka is egyben.

Akaratomon kívül lettem rádiós állatorvossá. Azzá tettek a hallgatók. Kérdéseikkel, bátorító, köszönő, esetenként bíráló üzeneteikkel, telefonhívásaikkal. Azzá tettek azok a rádiós kollégák is, akik meghívtak maguk közé, segítettek ebbe a különleges hangulatú csapatba beilleszkedni, átsegítettek a kezdeti nehézségeken, és azóta is, folyamatosan segítik munkámat.

Az ezredik adás táján megfordult a fejemben, hogy talán kár lenne veszni hagyni azt a sok gyakorlatias kérdést és az azokra adott válaszokat, amelyek kialakításában, szabatos, közérthető megfogalmazásában igen sok munkám fekszik. Ezért aztán, amikor a hallgatók nemcsak kérdeztek, hanem már kértek is, kértek arra, hogy az adásokban elhangzottakat nyomtatott formában is, bármikor levehessék a polcra, és elolvashassák, eldöntöttem, hogy a leggyakorlatiasabb, legérdekesebb, és leginkább közérdekű témákat könyv formájában is megszerkesztem, és ha adódik rá lehetőség, megjelentetem.

Köszönet illeti tehát e gyűjteményes szakkönyv megszületéséért mindenekelőtt a kedves rádióhallgatókat, a kérdezőket, a bátorítókat és a bírálókat egyaránt. A kiadót, aki felvállalta a – remélhetően több kötetre rúgó – könyvsorozat gondozását, a Magyar Rádió Rt. vezetőit, akik támogatják a könyv kiadását, és természetesen a rádiós kollégákat is, akik mindenben segítségemre voltak és vannak máig is.

Kívánom a Kedves Olvasónak, hogy forgassa e könyv lapjait kedvenc állataira, egészségük megőrzésére és gyógyulásukra. Nekem pedig nézze el, ha válaszaimban rendre Kedves Hallgatómnak szólítom Önt! Ez azért van, mert ezzel is szerettem volna érzékeltetni az olvasókkal az adások hangulatát, még akkor is, ha az elhangzott és lejegyzett szöveg – a technika adta lehetőségek és korlátok miatt – esetenként eltér egymástól.

vissza a Tartalomjegyzékhez

BEVEZETÉS

Miközben ezt a kötetet szerkesztettem, időnként hiányérzetem támadt, mert pl. a fertőző betegségek vagy a mozgásszervi betegségek, de más szervrendszerek betegségei közül is kimaradtak olyanok, olyan esetek, tünetek és azok gyógykezelési lehetőségei, amelyeket az olvasó is joggal hiányolhat. Rá kellett jönnöm azonban, hogy én most nem tankönyvírásra, és nem is a macskák legfontosabb, leggyakoribb betegségeinek közérthető nyelvezeten történő leírására, azok megelőzésének, gyógykezelésének ismertetésére vállalkoztam. Célom és feladatomban annyi volt, hogy az elmúlt tíz évben, a Kossuth Rádió Hajnal-Táj című adásában elhangzott néhány érdekes és leginkább közérdekűnek mondható, hallgatói „macskás” kérdéseket, és az azokra adott válaszokat, szöveghű formában leírjam. Elmondható tehát, hogy amint a rádióadásokban, részben a könyv fejezeteinek megválasztásában is a hallgatók voltak a „témafelelősök”. Amiről nem kérdeztek, arra válasz sem született. Ezért tűnhet úgy, hogy vannak hiányosságai a könyvnek. Mindezek ellenére remélem, Kedves Macskabarátok, hogy érdeklődéssel és meglepéssel, kedvenceik hasznára fogják majd olvasni ezt a könyvet, és sok olyan kérdésre találnak majd választ benne, amit Önök is feltennének.

Fontosnak találom megjegyezni, hogy van néhány fejezet, amelyek szövege hasonló egymáshoz, sőt egy-két esetben szinte szó szerint is megegyeznek egymással. Ez nem véletlen és nem is tévedés, mert pl. a vizelet nem „rendeltetészerű helyen” történő ürítése adódhat a vizeletkiválasztó rendszer hibájából, de lehet viselkedési zavar következménye is. A fűlsérülésre vonatkozó kérdés és az arra adott válasz előfordul pl. a sérülések, sebzések között is, de az érzékszervi fejezetben is leírásra kerül. Attól függően tehát, hogy annak idején a rádióhallgató hogyan tette fel a kérdését, ill. hogy Kedves Olvasónk most milyen szempont szerint keres egy-egy problémát vagy betegséget, ezek leírását mindkét fejezet címe alatt megtalálhatja.

vissza a Tartalomjegyzékhez

vissza a Tartalomjegyzékhez

I. ÉLŐSKÖDŐK

[vissza a Tartalomjegyzékhez](#)

[vissza a Tartalomjegyzékhez](#)

1. A BABEZIÓZISRÓL

A macskámból mindennap 3-4 kullancsot kell kiszedni.
Mi baja lehet ettől?

I.

Kedves hallgatónk cicájával kapcsolatban azt tudom mondani, hogy a kullancsok a fokozatos klímaváltozás következményeként a cicák és a gazdák számára, egész évben, folyamatosan reális veszélyt jelentenek!

Ha rendszeresen találunk a macskájukban naponta vagy egyetlen sétát követően 3–4 db kullancsot is, akkor minden valószínűség szerint nagyszámú kullancs van a környezetükben. Ezért fokozott mértékben kell figyelni az állatot és környezetét.

A kullancsok a vérszívás során súlyos tünetekben is megnyilvánuló betegség kórokozóit juttathatják kedvenceink szervezetébe. Nagyon fontos, hogy minél hamarabb észrevegyük az állatunkon megtelepedett élősködőt, és minél hamarabb, lehetőleg 48 órán belül szakszerűen távolítsuk azt el. Mennél tovább tartózkodik kedvencünkön a kullancs, annál inkább megvan a lehetősége a kórokozók átadására, az állat megfertőzésére.

A kullancsok által terjesztett betegségek kezdetben jellegtelen tünetekkel járnak, de később akár halálos kimenetelűek is lehetnek.

Leggyakoribb a babeziózis, melynek lényege az, hogy a kórokozók az áldozat vörösvértestjeit roncsolják. Ezáltal rövid időn belül súlyos vérszegénységet okoznak. A tönkrement vörösvértestek festékanyaga megjelenik a vizeletben, és annak színét kezdetben sötét sárgára, majd vöröses barnára, végül pedig presszókává barnára változtatja. (Ha ezt látjuk, azonnali állatorvosi ellátásra van szükség!) Ezek a szétesett sejtek, és egyéb felszabadult anyagok a vese működését gátolják, és súlyos veseelégtelenséget, lázas állapotot, sárgaságot, gyógykezelés nélkül pedig néhány napon belül, elhullást okozhatnak.

A másik betegség a Lyme-kór, amit baktérium okoz. Ez sokszor csak hetekkel a kullancsfertőzés után, az állatoknál a szőrzet miatt kevésbé jól érzékelhető bőrpírral, többnyire vándorló, jellegtelen ízületigyulladásokkal és idegrendszeri tünetekkel járhat.

A gazda legfontosabb feladata a megelőzés: a kullancsral erősen fertőzött területek kerülése. Sétából hazatérve az állat testfelületének ellenőrzése. Különböző kullancs elleni készítmények (cseppek, tabletták, nyakörvek, ultrahangos medállok) rendszeres használata. Lyme-kór ellen pedig a vakcinázás.

vissza a Tartalomjegyzékhez

2. A BOLHAIRTÁSRÓL

**Bolhái lehetnek a macskámnak, mert hirtelen odakapva vakarja magát.
A bolhanyakörve nem hatékony?**

Társállataink élősködőinek egy része, így a bolhák is bizonyos – emberre is veszélyt jelentő – fertőző vagy parazitás betegségek kórokozójának hordozói, és köztigazdái is lehetnek. Ezért is rendkívül fontos, hogy lehetőségeinkhez mérten, rendszeresen gyérítsük azokat.

Hallgatónk nagyon helyesen teszi, ha nem nyugszik bele abba, hogy eddig nem sikerült elérni a vele egy légtérben élő kedvencének bolhamentességét annak ellenére, hogy jó ideje folyamatosan ún. bolhanyakörvet is alkalmaz nála.

A kudarc oka az lehet, hogy nem elegendő a bolhákat csak az állatokon irtani. Azok ugyanis csak időszakosan tartózkodnak kedvenceink testfelületén. Életük jelentős részét az állatok környezetében, azok óljában, a talajon, a porban, esetleg a szőnyegen, pokrócon, párnán töltik. Ezekről a helyekről azután folyamatosan visszajárnak az állatra akkor is, ha azon bolhanyakörv van, vagy ha annak testfelületét korábban lekezeltük valamilyen bolha elleni szerrel. Az ilyen kezelt állaton történő látogatást és vérszívást követően többnyire elpusztulnak a bolhák, ez azonban már a viszketésen, allergián nem segít...

Ezért azt szoktam javasolni a hozzám forduló gazdáknak, hogy legelőször is szabaduljanak meg minden olyan régi pokróctól, matractól, párnától, amin eddig a cicájuk vagy kutyusuk szívesen heverészett. Legjobb, ha elégetik, vagy magas hőmérsékleten, jó erős mosószeres vízben kimossák, kifőzik azokat.

Ezután kezeljék le a cicát vagy a kutyát valamilyen bolhairtó szerrel, annak csomagolásán feltüntetett módon és gyakoriságban. Ezzel egyidejűleg pedig valamilyen hasonlóan hatékony, környezetkímélő permetezőszerrel kezeljék az állat férőhelyét, esetleg a lakás belső tereit, bútorokat, szőnyegeket is, hiszen a lakásban tartott cicákról, kutyákról ezekre a tárgyakra is kerülhet bolhapete, sőt kifejlett parazita is.

Az udvaron tartott állatoknak, főként a kutyáknak az ólját is kezelni kell,

vissza a Tartalomjegyzékhez

különös tekintettel a résekre, szögletekre. Ne feledkezzenek meg a talajba kapart gödrökről sem, ahol az állat pihenni szokott, és egyetlen olyan területről sem, ahol az állat hosszabb ideig szokott tartózkodni.

Kedvező véleményeket hallottam gazdiktól az ultrahanggal működő bolhariasztó medálokról. Ezeket az állat nyakörvére lehet szerelni. Az ultrahangos medálok állítólag az állatról, sőt annak másfél-két méteres körzetéből is elhajtják, távol tartják a bolhákat.

Végül ne feledkezzenek el a cicák, kutyák bélféregajtóval történő rendszeres kezeléséről sem, mert a bolhák és egyes bélp paraziták „édestestvérek”, és csak együttes irtásuk lehet igazán hatékony.

A bolhanyakörvről

**A bolhanyakörvet mikor érdemes ismét felcsatolni a macskára?
Lassan március lesz...**

Kedves hallgatónk kérdéséből arra következtetek, hogy kinti, vagy legalábbis kijáró cicáról van szó. Az állandóan lakásban élő cicák ugyanis az időjárástól és az évszakváltástól függetlenül folyamatosan szenvedhetnek a bolhák támadásaitól.

A nőstény bolhák elsősorban a gazdaállat fészkeiben, odújában, lakáson belül a padló repedéseibe, a szabadban pedig a porba vagy szemétkébe rakják le apró, tojásdad alakú petéiket. A gazdaállatok, kutyák, cicák testére rakott peték is rövid időn belül lehullnak onnan, és a talajra vagy a padlóra kerülnek. A petékből először lárvák, majd kétszeri vedlés után bábok alakulnak ki, amelyekből a tulajdonképpeni vért szívó parazita, a bolhák fejlődnek ki. Egy bolha teljes fejlődési ideje a nyári melegben 30–45 nap, míg télen akár 6 hónapig is eltart. Az egyes fejlődési stádiumok hossza – ezzel együtt pedig egy bolha teljes kifejlődésének időtartama – nagyban függ tehát a környezeti hőmérséklettől.

A különféle bolhairtó szerek, porok, permetek, vegyszeres nyakörvek többsége a kifejlett bolhákat, az imágókat riasztja, ill. pusztítja el. A bábállapotban lévő rovarot körülveszi egy selymes védőburok, mely védelmet ad számára a rovarirtó szerekkel szemben. Vannak azonban már olyan korszerű,

vissza a Tartalomjegyzékhez

ún. hormon-analóg tartalmú készítmények is, amelyek a lárvákra hatnak, és meggátolják azok bolhakká történő kifejlődését.

Visszatérve azonban kedves hallgatónk eredeti kérdésére, tekintettel arra, hogy hamarosan beköszönt a tavasz, és egyre melegebbek a nappalok, azt javaslom, hogy már mostantól kezdve alkalmazza cicájánál a megszokott bolhanyakörvét. A bolhák elleni védekezés biztonságát tovább fokozhatja, ha ultrahangos bolhariasztó medált is akaszt a cica nyakába. Ez az apró kis készülék akár két éven át is távol tartja a bolhákat a cicáktól, kutyáktól, azok másfél–két méteres körzetében.

Bolhák ellen nyakörvvel vagy mással?

Az egyik macskám a bolhanyakörvével fennakadt a kerítésen és reggelre megfulladt. Mit alkalmazhatnék a nyakörv helyett?

Amiről kedves hallgatónk beszámol, abba még belegondolni is elborzasztó. Amit elmondott, az gondatlanságból elkövetett állatkínzásnak is minősülhet, ami pedig bűncselekmény...

A baleset oka az lehetett, hogy a bolhanyakörvet túlságosan lazán helyezték fel az állat nyakára, és a kerítés valamelyik függőlegesen kiálló eleme a nyakörv és az állat nyaka közé csúszott. Sok állattartó fél attól, hogy ha akár bolhanyakörvet, akár a bőrből készült nyakörvet túlzottan meghúzza, akkor az állat nem kap levegőt és megfullad. Én még nem tapasztaltam ilyet, hiszen az állat nyakát borító szőrzet ez ellen is védelmet nyújt. Azt szoktam javasolni, hogy ha a kutya nyakörve és nyaka közé két ujjamat nehezen tudom beerőltetni, akkor megfelelően szoros a nyakörv. Ugyanehhez cicáknál elegendő csak az egyik kisujjal elvégzett próba.

De a kérdésre visszatérve, az tudom mondani, hogy természetesen vannak más megoldások is a bolhák ellen, mint a nyakörv.

Ezek lehetnek permetek vagy olyan apró kis ampullás folyékony (ún. spot on) készítmények, amelyeket a fej és nyak határán, az állat tarkótájéjának a bőrébe kell bedörzsölni. Ezek alkalmazásakor azt javasoljuk, hogy a kezelést követően két-három napig az állatot ne érje víz, hogy a szőrre és a bőrre

vissza a Tartalomjegyzékhez

felvitt hatóanyagok maradéktalanul rögzülhessenek, ill. felszívódhassanak. Ezek a készítmények általában négy–hat hétig hatásosak a bolhák és a kullancsok ellen. Állatpatikákban vagy a kezelő állatorvosnál beszerezhetők.

Állatfelszerelést forgalmazó boltok némelyikében lehet kapni nyakörvre akasztható, apró, medálszerű ultrahangos szerkezeteket, amelyek az állat másfél–két méteres körzetéből akár két éven keresztül is elűzik a bolhákat, a kullancsokat.

Végül pedig, mint mindig, most is felhívom a figyelmet arra, hogy nem elég csak a külső parazitákat, a bolhákat gyéríteni társállatainkon! Két-három havonta a bélférgesség elleni kezelést is el kell végezni kedvenceinknél, mert a bolhák és a belső paraziták egy része, feltételezi egymás jelenlétét, és mindkettő elleni védekezés csak akkor lehet sikeres, ha a másik elleni kezelést is elvégezzük!

Kölyökmacskák bolha elleni kezelése

Erősen bolhás kiscicánál milyen korhatár nélküli szer alkalmazható?

Kedves hallgatónk kérdése jogos, hiszen vannak olyan külső parazita elleni szerek, amelyek pl. macskánál nem alkalmazhatók, csak kutyánál, és még ezen belül is vannak olyanok, amelyeket kölykök esetében is csak egy bizonyos kor betöltését vagy testtömeg elérését követően javasolunk alkalmazni, mert fiatalabb korban esetleg mérgezést okozhatnak.

A macska azért is kényesebb ilyen szempontból, mert sokat mosakszik, és ilyenkor nyalja a szőrét, ahonnan az előzőleg felvitt, és a bolháknak, kullancsoknak szánt, mérgező anyag nagy mennyiségben kerülhet be szájon keresztül a szervezetébe. Ezért azt javaslom kedves hallgatónknak, hogy olyan bolha-irtó szert keressen, amelynek permetrin és/vagy biorezmetrin a hatóanyaga.

Természetesen most is elmondom, hogy nem elegendő a szert csak az állaton alkalmazni, és nem elegendő csak egy alkalommal kezelni, hanem az állattal egyidejűleg annak környezetét, kedvenc tartózkodási helyeit, a kölykökkel egyidejűleg az anyacicát is le kell kezelni heti rendszerességgel, és azt három, négy alkalommal meg is kell ismételni.

A külső paraziták elleni kezeléssel párhuzamosan a bélparaziták elleni kezelést is el kell végezni!

vissza a Tartalomjegyzékhez

3. A FÉREGHAJTÁSRÓL

Beteg cicáimat, anyát, és négy kölykét, az állatorvos féreghajtóval kezelte. Ennek ellenére a problémájuk nem múlt el...

Kedves hallgatónk tehát arról számol be, hogy anyacicája és annak négy kölyke is beteg. Mindhárom állat hasonló tüneteket mutat. Az állatorvos bélférgesség ellen kezelte is azokat, azonban állapotuk ennek ellenére láthatóan még nem változott.

Ha állatainkat azonos körülmények között tartjuk és azonos az eledelük is, akkor – ha akár a tartási, akár a takarmányozási körülményekbe hiba csúszik – valószínűleg azonos, vagy közel azonos tüneteket fognak mutatni megbetegedésük esetén. Ennek tulajdoníthatók a különböző korú cicáknál tapasztalható hasonló tünetek.

Ahhoz, hogy a fertőző betegségek az egy csoportban tartott különböző korú állatoknál ne jelentkezzenek, minden feltételt optimálisan biztosítani kell a csoport valamennyi tagja számára. Beleértve, nemcsak a tartási és takarmányozási, etetési körülményeket, hanem az állategészségügyi megelőző kezeléseket is.

Ezek közé a megelőző beavatkozások közé tartozik az állatoknál két-három havi rendszerességgel elvégzett, külső, és belső paraziták elleni kezelés, ill. az évi rendszerességgel végrehajtott vakcinázás, a különféle fertőző betegségek ellen.

Kedves hallgatónk cicáinak állatorvosa tehát nagyon jól tette, amikor a kezelést egy alapos féreghajtással kezdte, mert ezzel a szervezetet erősen gyengítő parazitáktól megszabadította az állatokat. Ezzel, úgy tűnik, hogy az alapbetegség még nem gyógyult meg, de ezután, már egy újabb vizsgálatot követően, a biztosabb siker reményében folytatható a parazitamentes állatok célirányos kezelése.

[vissza a Tartalomjegyzékhez](#)

4. A RÜHÖSSÉG VESZÉLYEI ÉS FELSZÁMOLÁSA

I.

A macskarühösség átterjedhet-e az emberre?

A rühösség elsősorban az emlősállatok és az emberek külső élősködők által okozott fertőző bőrbetegsége, de a madarak között is előfordul. Ezek az apró, szabad szemmel nem, vagy alig látható paraziták a megtámadott állatok bőrének felületi rétegében vándorolnak, miközben alagútszerű járatokat vájnak. Ezzel a gazdaszervezetnek súlyos, viszketéssel és jellegzetes bőrelváltozással járó gyulladást okoznak. Kezdetben a bőr kipirul, megduzzad, majd erőteljesen korpásodik, és durva ráncokat vet.

Valamennyi vadon élő emlős, valamint házi- és társállatfaj fertőződhet rühatkákkal. A tünetek súlyossága a kórokozó és a megtámadott gazdaszervezet ellenálló képességének viszonyától függ. Megfelelő ellenálló képességgel rendelkező egyedek esetleg csak hordozói lesznek testükön ezeknek az élősködőknek, és terjesztői a betegségnek, anélkül, hogy ők maguk látható klinikai tüneteket mutatnának.

Számos rühatkafajt ismerünk, melyek többségére a gazdaspecifikusság a jellemző. Vannak azonban rühatkafajok, amelyek nemcsak egy (állat)fajban tudnak megtelepedni, és abban tüneteket okozni, hanem más, számukra idegen fajok egyedeinél is okozhatnak bőrelváltozásokat, ha azok ellenálló képessége erőteljesen csökken. Ilyenek lehetnek a kutyában és rokonaiban, a rókában, farkasban élősködő *sarcoptes*, vagy a macskában élősködő és leggyakrabban a fejrühösséget okozó *notoedres* vagy a fülrühösséget okozó *otodectes* fajok.

Ezek – számukra optimális viszonyok között – megbetegíthetik az embert is!

Az embernél jelentkező tünetek jellemzője a bőr felszínén esetenként megjelenő, atkák, ill. a lárváik által okozott mikroszkopikus méretű mechanikai károsodások (bőrbe rágott járatok), valamint heves (immun)reakciók (viszketés, gyulladás stb.). Ami főleg éjszaka az ágy melegében jelentkezik, és a tűrhetlenség határát súrolja. A paraziták okozta mechanikai bőrsérülésekhez másodlagosan baktériumos és/vagy gombás fertőzések is társulhatnak.

A rühösség főként testi érintkezéssel terjed, de egy ágyban való alvás, le-

vissza a Tartalomjegyzékhez

vetett ruhák kevert tárolása kapcsán is megtörténhet a fertőződés, ezért pl. egyetlen családtag megbetegedése esetén az egész családot, és indokolt esetben a korábban ott járt személyeket is kezelni kell. Természetesen a környezetünkben élő fogékony állatokat is. Ha valaki kimarad a kezelésből, az könnyedén terjesztheti továbbra is a betegséget vagy visszafertőzheti a többieket.

A tünetek jelentkezése esetén mielőbb orvoshoz kell fordulni a szakszerű ellátás érdekében. A biztos diagnózis felállítása sokszor csak bőrkaparék mikroszkóp alatti vizsgálatával lehetséges.

A kezelést az orvos és állatorvos irányítása mellett atkaölő szerek többszöri alkalmazásával kell végezni, és nemcsak a beteg személyekre, a velük együtt élő állatokra kell kiterjeszteni, hanem azokra a textíliákra, ágyneműkre, al-sóneműkre is, amelyek a beteg személyek testével közvetlenül érintkeztek!

A fülrühösségről

A macskám füle erős szagút váladékozik. Az állatorvos szerint atkás. Ez mit jelent?

A macskák fülrühességét az *Otodectes cynotis* nevű rühatka okozza, amely a macskák nagy részének fülében és testfelületén is megtalálható, azonban többnyire csak a legyengült szervezetű állatokban okoz tünetekben is megnyilvánuló elváltozásokat. Fertőző betegségről van szó, ami macskáról macskára, kutyáról macskára, és fordítva is, sőt még emberre is áterjedhet.

A rühatkák a macska fülkagylójának belső felületét borító bőrben, ill. nyálkahártyában járatokat vájnak, miközben jellegzetes gyulladással elváltozásokat okoznak, és váladékukkal, ürülékükkel mérgezik és allergizálják is a megtámadott területet.

A fülrühös macskák fülkagylója, hallójárata erősen viszket, ezért az állatok rázzák, dörzsölik a fejüket, sokszor véresre vakarják fülkagylójukat. Gyakran alakul ki az erőteljes vakarás, dörzsölés miatt a fülkagylón kispárnaszerű duzzanat, vérömleny, ún. hematóma a bőr alatti erek elpattanása jeleként. A hallójáratban képződött váladék általában fekete, darált mákra emlékeztető, és lehet kenőcsös vagy morzsalékony jellegű. Gyakran szaporodnak el ben-

vissza a Tartalomjegyzékhez

ne másodlagosan gombák vagy gennyestő baktériumok, amelyek azután különböző módon változtatják meg a váladék minőségét, annak illatát is.

Társállatainknak, köztük a macskáknak is, számos, látszólag hasonló tünettől járó fülbetegsége lehet, ezért nagyon fontos a pontos diagnózis. Ezt pedig csak a külső hallójárat műszeres vizsgálatával, ill. az onnan vett váladékminta tartalmának mikroszkópos vizsgálatával tudjuk meghatározni. A váladékmintában hemzseggő néhány tized milliméter nagyságú, jellegzetes testfelépítésű rühatkák, meggyőző bizonyítékként szolgálnak a fülrühösségre.

Az atkák elpusztítása a fülben és az állat környezetében csak több lépcsőben lehetséges. Először is az állatorvos kíméletesen, esetleg altatott állapotban, alaposan kitisztítja a fület, hogy a gyógyszer, amit a fülbe cseppentenek, mennél jobban hozzáférjen a bőrt, ill. a külső hallójárat nyálkahártyáját furekáló parazitákhoz. Ezután a gazda feladata az állatorvos utasításai szerint a beteg fülek napenkénti rendszeres kezelése.

A folyamat fertőző jellegéből adódik, hogy a betegség kórokozója elleni általános kezelést nemcsak a beteg állat fülére, hanem annak és a vele együtt élő fogékony társak testfelületére is ki kell terjeszteni.

vissza a Tartalomjegyzékhez

5. A KULLANCSCSÍPÉSRŐL

Kb. 3-4 hónapja kivettem egy kullancsot a macskámból, ami 3 hete hányt, majd elpusztult. Hibáztam? Kell-e állatorvoshoz vinni a macskát, ha kullancs van benne?

Annyi idővel a kullancs kiszedése után, mint amiről kedves hallgatónk beszélt, esetleg Lyme-kórra gondolhatunk, mint kullancs okozta fertőzésre... Ennek legjellemzőbb tünetei a láz, elesettség, étvágytalanság. Kevésbé szőrös bőrterületeken felismerhető a kullancscsípés körüli bőrpír. Jellemző lehet az ízületek fájdalmassága és duzzanata is. A tünetek néhány hét után enyhülhetnek, el is múlhatnak, de később az ízületi panaszok visszatérhetnek. A tünetekhez társulhat testszerte a nyirokcsomók duzzanata. Kialakulhat később szívbelhártya- és szívizomgyulladás, és arcidegbénulás is. Az ízületgyulladás jelentkezhet egy vagy több ízületben, de „vándorolhat” is egyik ízülettről a másikra.

Látható tehát, hogy a gyomorpanaszok – konkrétan a hányás – nincsenek a leggyakoribb tünetek között, ettől persze pl. egy lázas állapot kísérő tüneteként előfordulhat, de önmagában csak hányást nem szokott okozni a kullancsok által terjesztett fertőzés.

Ezért arra gondolok, hogy vagy valamilyen más vírusos eredetű heveny fertőző betegség okozta kedves hallgatónk macskájának pusztulását, vagy lehetett esetleg mérgezés.

Természetesen így utólag már csak találgatunk... A legbiztosabb az, ha a kezelő állatorvoshoz elviszik ilyenkor az állat tetemét, és ő végzi el a hulla boncolását, és keresi meg a diagnózis alapjául szolgáló elváltozásokat. Ő kezelte életében is a beteg állatot, ő tudja, hogy milyen gyógyszereket adott, ill. írt fel neki, és le tudja mérni azok hatását, ugyanakkor meggyőződhet a kezelés eredménytelenségéről is. Ez számára is tanulságos lehet.

A kérdés második felére, hogy el kell-e vinni a macskát az állatorvoshoz, ha kullancsot talál benne valaki, természetesen igen a válaszom, mert csak az állatorvos tudja szakszerűen kiszedni az állatból a kullancsot, és ha szükséges azonnal az aktuális kezelést is elvégezheti.

vissza a Tartalomjegyzékhez

Kullancscsípés okozta helyi elváltozások

I.

Kullancscsípés helyén a cicámnak kihullott a szőre. Mi ennek az oka?

A kullancs és minden más rovar csípése esetében is a gazdaállat szervezetét többféle ingerhatás éri. Maga a szúrás fizikai ingerként hat, az állat önkéntelenül odakap, megrágja, megvakarja a szúrás helyét, ami esetleg vérzik, vagy váladékozik is. Emellett a csípési folyamat során a gazdaállat szervezetébe óhatatlanul bekerül a rovar nyála vagy egyéb váladéka, ami a bekerülés helyén vegyi ingerként hat. Ingerli, esetleg károsítja is a környező szöveteket, sejteket. Azok elhalását okozhatja.

Az áldozat bőrébe bejutott fehérjetermészetű váladék testidegen fehérjeként működik, és allergiás folyamatot indíthat el a megszúrt állat szervezetében. Ez lehet helyi jellegű, de extrém túlérzékenység esetén kialakulhatnak ún. anafilaxiás sokkos állapotok is, amelyek a vérkeringés összeomlásához vagy fulladáshoz is vezethetnek.

Végül a szúrás során a rovar szűrő-szívó száj-szervéről bejuthatnak a gazdaállat szervezetébe mindenféle kórokozók, baktériumok, vírusok, gombák, amelyek biológiai ingerként hatnak, és ennek megfelelően a szervezet immunrendszerét aspecifikus ellenanyagok termelésére serkentik. Mozgósítják a fehérvérsejteket, amelyek néhány órán, egy-két napon belül genny formájában megjelennek a szúrás körüli szövetekben és körülírt tályogképzéssel akadályozzák meg, hogy a kórokozók a szervezet mélyebb rétegeibe is eljuthassanak.

Láthatjuk, hogy egyetlen rovarcsípés mekkora zavart okozhat a gazdaállat szervezetében, így természetesen a sebgyógyulásban is. Nem csoda hát, hogy egyiknél-másiknál kihullik a szőr az érintett területeken, másoknál esetleg kisebb-nagyobb szövetburjánzás indul meg a csípések helyén.

viSSza a Tartalomjegyzékhez